

KRITIIKIT

Liikkuva kuva ja tarinoiden mahdottomuus

Dave Berg, Juhani Koivumäki,
Joakim Pusenius, Paula Saraste:
Fragmentteja tuntemattoman ääreltä.
Forum Box, Helsinki, 8.1. – 31.1.

Teksti: Petteri Enroth

Kun nykyaikaiseen erikoistuneessa galleriassa on näyttely nimeltä *Fragmentteja tuntemattoman ääreltä*, saattaa odottaa jotain syväavantgardistista. Shokkia, abstraktiota, epäinhimillistä ääntä, hypernopeaa tempoa. Neljän 80-luvulla syntyneen ja Kuvataideakatemiasta valmistuneen tekijän kokonaisuus on kuitenkin rytmiltään luontevan inhimillinen, ja tuntematonta lähestytään henkilöiden kautta. Tästä huolimatta näyttely on helpompi tuntea kuin sanoittaa, sillä lyhytelokuvia yhdistää pakeneva mysteerisyys.

Juhani Koivumäen *Läsnäolo* (2021) toimii eräänlaisena johdatuksena.

Joakim Pusenius, Äitipuoli, 2021.

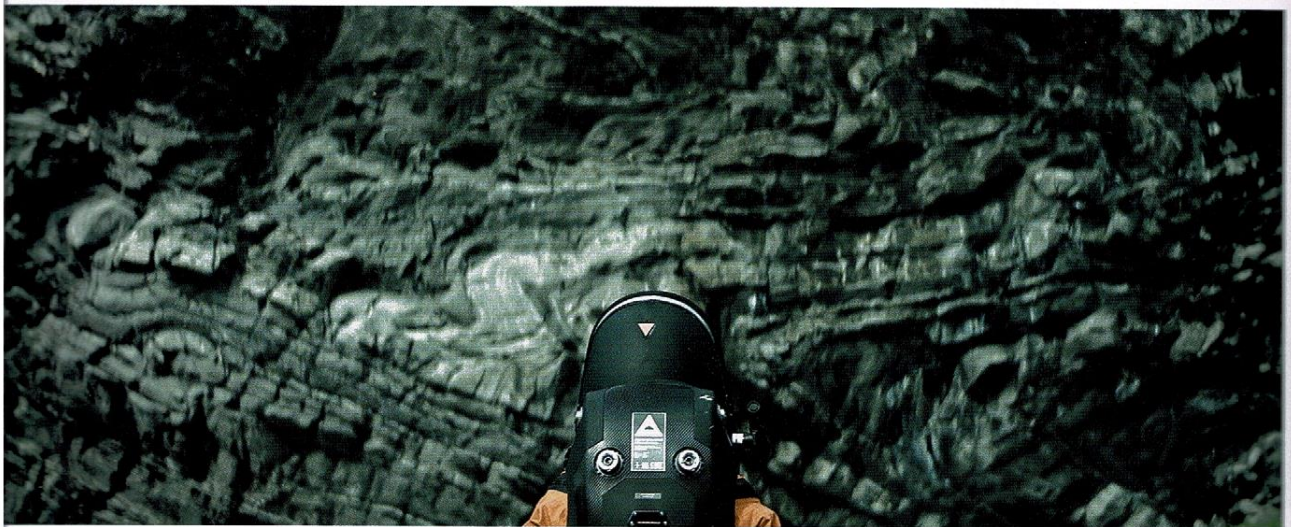

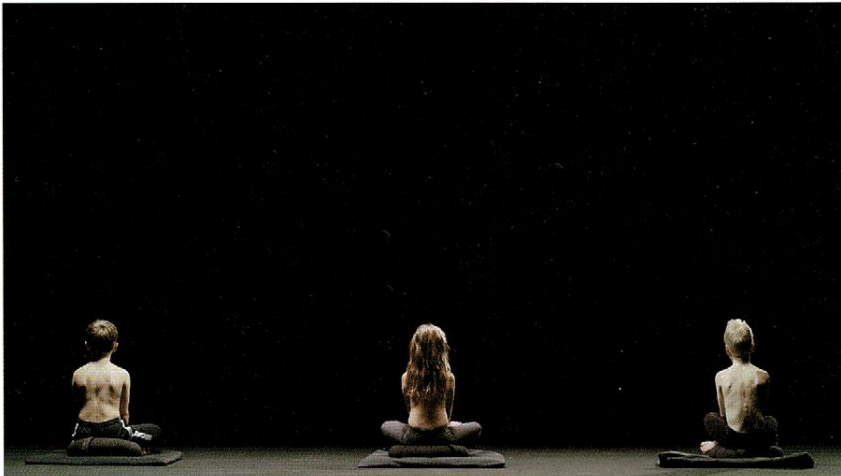
Paula Saraste, Weiter zum Wasser / Veden äärelle, 2021.

Kolmikanavaisen videoteoksen näytöille ilmestyy ihmiskasvoja, joiden kantajat on teostiedoissa mainittu "meditoijiksi". Jokainen katsoo silmät auki kameraan mustaa taustaa vasten, ja ainoa ääni on heidän hengityksensä. Koko asetelmassa on paljon tuttua liikkuvan kuvan taidehistoriasta. Toisaalta liitän sen väistämättä myös nykyajan keskittymiskyky- ja mielen-

rauhaniukkuuteen. Self-helpiksi *Läsnäolo* ei kuitenkaan jää, vaan se muistuttaa siitä yksinkertaisuudesta, että olemme paljaimmillammekin tuntemattoman keskellä. Tai siis juuri silloin.

Dave Bergin 3D-animaatio *The great beauty of forgetting* (2020) on mitaltaan 11 minuuttia, mutta sitä kannattaa seurata pidempään. Videota loopataan saumattomasti, ja kahden hahmon

Juhani Koivumäki, Läsäolo, 2021.

välinen konflikti rakentuu hypnoottiseksi limboksi. Onko taistelu turhaa, vai kaikki kaikessa, ja unohtaminen välttämätöntä merkityksellisyydelle? Tai ehkä juuri merkityksen etsiminen pitää unohtaa, jotta voi oppia katsomaan. Visuaalisesti elokuva on rujancaunis ja vahvakontrastinen. Sen neonvalot ja syntikkatykytykset nyökkäävät 2010-luvun valtavirran art house-estetiikalle, ja tanssiva jokerihahmo taas **Todd Phil-**

lipsin yllätysshittielokuvalle *Joker* (2019).

Tarinallisempi *Weiter zum Wasser / Veden äärelle* (2021) avaa sekin pikemmin arvoituksen kuin tarjoaa samastumispinnan. **Paula Sarasteen** elokuvassa kolmihenkinen perhe istuu isän johdatusella autoon ajaakseen kohti päämäärää, josta äiti teinin udellessa sanoo välttelevästi, että "siellä on musiikkia". Isän projekti kuitenkin hajoaa käsiin samalla oudolla mutta vastaansanomatt-

toman uskottavalla tavalla kuin joskus unissa. Tunnelma on vahva, ja Sarasteen henkilöohjaus tuntuu osuneen nappiin. Teos lienee sukua **Michael Haneken** debyytille *Der Siebte Kontinent* (1989). Kuitenkin siinä missä Haneken ydinperhe tuhoaa itsensä, Sarasteen elokuva pikemmin hiipuu pois – kuin omaan mahdottomuuteensa.

Joakim Puseniuksen *Äitipuolella* (2021) tullaan niin ikään inhimillisen toiminnan rajoille. Mustavalkoisessa scifi-filmissä suojapukuiset hahmot asuttavat tutkimusasemaa karussa vuoristossa, joka joko on Äiti Maassa tai ei ole. Selvää on vain, että planeetta "ei halua meiltä mitään. Se ei ole meille mitään velkaa." Ilmaa on kuitenkin lopulta yllättävän helppo hengittää. Genrelle tyypillisesti metafysiikka kolkuttelee realismin porteille, ja tässäkin tapauksessa kaikki jää kesken. Ainakin ihmisen näkökulmasta.

Forum Boxin kokonaisuus on kaikessa arvoituksellisuudessaankin enemmän elokuvallinen kuin videotaiteellinen. On aina hauskaa, kun taidemaailman ja muiden kontekstien rajat sulavat, sillä näin sekä teokset että esitystilat saavat toisistaan jotain uutta. ■

Dave Berg, The great beauty of forgetting, 2021.

